

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 3. Utrùm fides explicita Incarnationis sit necessaria necessitate medii
ad salutem adultorem peccatorum in lege gratiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

venturus ut redemptor & mediator, ita fuerit publicè propositus & promulgatus etiam in lege scripta, ut non solum maioribus, sed minoribus & multitudini sub hac ratione explicite & distinctè innotuerit: nam fuit error valde vulgaris inter Judæos, quod Messias venturus esset, ut rex temporalis. Ergo, &c.

R. neg. ant. *Ad prob. R. 1.* hoc esse falsum demonstrari posse ex plebeja illa muliercula Samaritana, quæ Joan. cap. 4. Christo dicenti, *Venit hora, & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu & veritate: nam & Pater tales querit, qui adorent eum. Spiritus Deus est, &c.* respondet: *Scio, quia Messias venit, qui dicitur Christus: cum ergo venerit ille, nobis annuntiabit omnia.* Quibus verbis apparet communem & vulgarem fuisse etiam apud Samaritanos fidem explicitam Christi venturi ut regis spiritualis, & ducis ac doctoris hominum in rebus ad salutem & cultum Dei pertinentibus. At si fides explicita Christi venturi ut regis spiritualis & ducis, &c. communis & vulgaris fuit inter Samaritanos, quomodo potuit non esse communis & vulgaris inter Judæos, de rebus ad religionem pertinentibus longè instructiores, juxta illud Christi eodem loco: *Vos adoratis quod nescitis, nos adoramus quod scimus, quia salus ex Judæis est.*

R. 2. dato quod expectatio Messie ut regis temporalis, fuerit error valde vulgaris inter Judæos, hunc errorem fuisse vincibilem & culpabilem in omnibus, aut saltem in majori parte eorum qui Messiam ut regem temporalem expectabant, ut satis ostendit exemplum Samaritanorum.

ARTICULUS III.

Utrum fides explicita Incarnationis sit necessaria necessitate mediæ ad salutem adultorum peccatorum in lege gratiæ.

RESPONSIO I.

IN lege gratiæ aliqua fides explicita mysterii Incarnationis, est medium simpliciter & in re necessarium ad salutem adultorum peccatorum.

Prob. Nam in lege gratiæ (supple semper, post sufficientem Evangelii promulgationem) nullus adultus peccator justificari potest sine aliqua fide explicita mysterii Incarnationis. Ergo, &c. Consequentia patet: nam adultus peccator salvari non potest, nisi justificetur.

Prob. ant. 1. Ex Scriptura. Nam Christus ipse dicit Joan. cap. 3. *Sicut Moyses exaltavit serpentem in deserto, ita exaltari oportet Filium hominis, ut omnis qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam.* Sicut ergo morsæ serpentibus in deserto non sanabantur, nisi aspicerent aneum serpentem à Moysæ exaltatum; ita nec adulti mortalis culpæ veneno infecti, sanari & salvari possunt, nisi Christum pro peccatis nostris mortuum per fidem intueantur.

Ejusdem cap. 17. ait idem Christus: *Hæc est autem vita æterna, ut cognoscant te, solum Deum verum, & quem misisti Jesum Christum.* Ubi aperte significatur fidem Christi tam necessariam esse ad justificationem & salutem, quam fidem unius veri Dei, Fides autem explicita unius veri Dei est medium simpliciter & in re necessarium ad justificationem & salutem adulti peccatoris. Ergo, &c.

Act. cap. 26. Christus sic alloquitur Paulum: *Nunc ego mitto te (ad Gentes) ut accipiant remissionem peccatorum, & sortem inter sanctos per fidem quæ est in me.* Quibus verbis adultorum justificatio fidei explicitæ Christi tanquam radici & fundamento manifestè attribuitur. Idem planè docet Petrus Apostolus *Act. cap. 15.* ubi de Gentibus sic ait: *Deus testimonium perhibuit, dans illis Spiritum Sanctum, sicut & nobis, & nihil discrevit inter nos & illos, fide purificans corda eorum, hoc est fide evangelica in Christum, de qua ibi Petrus loquitur.*

Apostolus Paulus pluribus locis idem disertè testatur, ut Rom. cap. 3. *Justitia Dei, inquit, per fidem Jesu Christi in omnes & super omnes, qui credunt in eum.* Et Galat. cap. 2. *Scientes, inquit, quod non justificatur homo ex operibus legis, nisi per fidem Jesu Christi, & nos in Christo Jesu credimus, ut justificemur ex fide Christi, & non ex operibus legis.* Quibus expressius dici posset ad asserendam in fide explicita Christi necessitatem mediæ ad justificationem adultorum.

Prob. ant. 2. Ex Conc. Trident. Nam sess. 6. cap. 6. inter dispositiones, quibus adulti peccatores ad justificationis beneficium preparantur, primo loco ponit fidem explicitam Christi. *Disponuntur autem, inquit, ad ipsam justitiam, dum excitati divina gratia & adjuti, fidem ex auditu concipientes, libere moventur in Deum, credentes vera esse, quæ divinitus revelata & promissa sunt; atque illud in primis à Deo justificari impium per gratiam ejus, per redemptionem, quæ est in Christo Jesu.* Et cap. 8. exponens illud Apostoli Rom. cap. 3. *Arbitramur justificari hominem per fidem, & gratis, ea verba in eo sensu intelligenda sunt, quem perpetuus Ecclesia Catholica consensus tenuit & expressit; ut scilicet per fidem idèo justificari dicamur, quia fides est humane salutis initium, fundamentum, & radix omnis justificationis; sine qua impossibile est placere Deo, & ad filiorum ejus consortium pervenire.*

Prob. 3. Ex SS. Patribus, pro quibus omnibus sit S. Augustinus. Nam sic loquitur in lib. de spir. & littera cap. 29. *Fide Jesu Christi impetramus salutem, & quantum nobis inchoatur in re, & quantum perficienda expectatur in spe.* Et lib. de nat. & grat. *Si non gratis Christus mortuus est, ergo omnis humana natura justificari & redimi ab ira Dei justissima, hoc est, vindicta, nullo modo potest, nisi per fidem & sacramentum sanguinis Christi.* Et lib. de prædest. Sanct. cap. 7. *Si posset (Centurio) sine fide Christi esse salvus, non ad eum edificandum mitteretur archiepiscopus Petrus.*

RESPONSIO II.

In lege gratiæ fides explicita mysterii Incarnationis, non solum quoad munus redemptoris & mediatoris Dei & hominum, sed etiam quoad divinitatem, passionem, mortem & resurrectionem Christi, est medium simpliciter necessarium ad salutem adulti existentis in peccato mortali.

Prob. Nam de hac fide intelligi debent Scripturæ, cum dicunt fidem Christi necessariam ad justificationem adulti peccatoris in lege evangelica. Et verò cum Apostolus ait hominem in lege gratiæ non justificari, nisi per fidem Jesu Christi, & justitiam Dei per fidem Jesu Christi confertis qui credunt in eum loquitur de fide Jesu Christi, quæ ipse credebatur in eum; ad quam dicit, Galat. cap. 3. homines in lege gratiæ reservados esse, quam ipse cum aliis Apostolis prædicabat. Hæc autem fides est procul dubio fides explicita Christi, ut hominis & Dei, redemptoris & mediatoris Dei & hominum, passæ, mortuæ, & è mortuis suscitati pro hominum salute. Ergo, &c.

Prob. 2. Autoritate S. Augustini. Nam sic habet lib. de peccato originali cap. 24. *Unus est enim Deus, & unus mediator Dei & hominum homo Christus Jesus. Quoniam non est aliud nomen sub cælo datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri; & in illo definit Deus fidem omnibus, suscitans illum à mortuis. Itaque sine ista fide, hoc est, sine fide unius mediatoris Dei & hominum hominis Christi Jesu, sine fide, inquam, resurrectionis ejus, quam Deus hominibus definivit, quæ utique sine incarnatione ejus & morte non potest veraciter credi sine fide ejus incarnationis, & mortis & resurrectionis Christi, nec antiquos, ut justii essent, a peccatis potuisse mundari, & Dei gratia justificari, veritas*

ritas Christiana non dubitat: sive in eis iustis quos sancta Scriptura commemorat, sive in eis iustis, quos quidem illa non commemorat, sed tamen fuisse credendi sunt, vel ante diluvium, vel inde usque ad datam legem, vel ipsius legis tempore, non solum in filiis Israel, sicut fuerunt prophetae, sed etiam extra eundem populum, sicut fuit Job.

Itaque juxta S. Doctorem, veritas Christiana non dubitat, fidem Incarnationis non solum quantum ad munus redemptoris, sed etiam quantum ad divinitatem, passionem, mortem & resurrectionem Christi, etiam ante adventum Christi semper fuisse medium necessarium ad justificationem adultorum; & à fortiori non dubitat, esse eodem modo necessariam post Christi adventum.

Nec juvat dicere, quod juxta S. Doctorem, fides Incarnationis quoad illa omnia, non debuerit esse explicita, nisi in solis majoribus; & fides confusa & implicita divinitatis, passionis, mortis & resurrectionis Christi cum explicita fide illius ut redemptoris & mediatoris, sufficeret in minoribus in lege naturae & scripta. Nam tunc ad justificationem adultorum fides explicita incarnationis non solum quoad munus redemptoris, sed etiam quoad divinitatem, passionem, &c. necessaria fuit in solis majoribus, quia tunc incarnatio quoad illa omnia fuit explicitè propolita solis majoribus. At in lege gratiae mysterium Incarnationis tam minoribus, quam majoribus explicitè & distinctè proponitur ad credendum, non solum quoad munus redemptoris, sed etiam quoad divinitatem, passionem, mortem & resurrectionem Christi. Ergo in lege gratiae ad justificationem necessaria est tam in minoribus, quam in majoribus fides explicita Incarnationis non solum quoad munus redemptoris, sed etiam quoad divinitatem, passionem, &c.

Prob. 3. Ratione. Quia in lege gratiae mysterium Incarnationis non solum quoad munus redemptoris, sed etiam quoad passionem, mortem & resurrectionem, ita publicè proponitur & praedicatur, ut non tantum majoribus, sed & minoribus explicitè & distinctè innoscatur: imò ita publicè ab Apostolis promulgatum est, ut quantum est ex parte Dei, notum sit omnibus & singulis; ita ut qui ignorant illud, sive ex toto, sive ex parte, vincibiliter ignorent; vel si ignorant invincibiliter, hoc non Deo, sed hominibus imputandum sit. Ergo convenientissimum est ut mysterium Incarnationis quoad illa omnia explicitè creditum, sit in lege gratiae omnibus & singulis adultis medium simpliciter necessarium ad justificationem.

Prob. consequ. Nam cum nullus adultus justificetur nisi propter merita mediatoris Dei & hominum hominis Jesu Christi, qui cum in forma Dei esset, ut redimeret nos, formam servi accepit, & mortuus est propter delicta nostra, & resurrexit propter justificationem nostram; maxime congruum fuit, ut nullus adultus justificaretur sine fide explicita illorum omnium in ea lege, in qua illa omnia omnibus, quantum est ex parte Dei, explicitè & distinctè proponuntur credenda.

Dices 1. Satisfit auctoritati Scripturae & Patrum, si intelligantur de fide implicita Christi etiam pro lege evangelica. *R. neg.* Nam Scripturae & Patres non possunt intelligi de fide implicita Christi, qui accipiuntur in sensu improprio; cum fides implicita non sit nisi impropria fides illius, cuius dicitur esse fides, ut jam observatum est. At hic nihil planè est, quod cogat ad accipiendum Scripturas & Patres in sensu improprio.

At inquit. Ratio accipiendi in sensu improprio Scripturas & Patres, dum ad justificationem adulti in lege gratiae asserunt fidem Christi esse medium necessarium, est, quia si ad justificationem adulti in lege gratiae non sufficit fides implicita Christi, adultus justificari non potest cum sola fide Dei ut existentis, & inquirentibus se remuneratoris.

Sed contra est, quia 1. hac ratio nullus est mo-

Simonnet Theol. Tom. II.

menti respectu adulti fidelis, qui mysterium Incarnationis, quantum ad ea quae, ut loquitur S. Thomas, quaest. 2. a. 7. in O. communiter in Ecclesia solemnizantur, & publicè proponuntur, explicitè & distinctè novit, vel nosse debet. Quasi verò durius sit ab adulto peccatore ad hoc ut cum Deo in gratiam redeat, exigi fidem explicitam mysterii quod potest & tenetur explicitè scire, & ad quod credendum abundantem gratiam habet!

2. Non est etiam alicujus momenti respectu adulti infidelis: nam si bene uteretur gratis sibi à Deo pro loco & tempore oblatis, Deo providente, sufficienter instrueretur ad explicitè credendum non solum Deum esse, & inquirentibus se remuneratorem, sed etiam Filium Dei incarnatum, passum, mortuum, & è mortuis suscitatum fuisse pro salute hominum.

Dices 2. Saltem satisfat Scripturis & Patribus, si dicatur fidem explicitam Incarnationis esse medium ad justificationem adultorum in lege gratiae necessarium secundum quid, hoc est, in re vel in voto. *R. hoc etiam sine sufficienti fundamento dici:* nam Scripturae & Patres expressè significant fidem explicitam Incarnationis, & quidem quoad ea omnia quae de ea communiter in Ecclesia solemnizantur, & omnibus fidelibus credenda publicè proponuntur, necessariam esse necessitate medii ad justificationem adultorum in lege evangelica; & nullibi insinuant votum ejus sufficere. Unde bene inferitur Scripturam & Patres velle fidem illam explicitam Incarnationis esse necessariam in re: sicut bene inferretur baptismum esse necessarium in re ad justificationem adultorum in lege gratiae, ex eo quod Scriptura simpliciter assereret esse necessarium, nisi aliunde ex ipsa Scriptura, vel traditione sufficienter constaret quandoque votum illius sufficere.

At inquit. Dum Apostolus Hebr. cap. 11. dicit: *sine fide impossibile est placere Deo: credere enim oportet accedentem ad Deum, quia est, & inquirentibus se remunerator sit;* satis significat etiam in lege gratiae sufficere ad justificationem adultorum fidem explicitam, qua creditur Deus existere, & inquirentibus se remunerator esse, & consequenter fidem explicitam Christi non esse necessariam simpliciter & in re, sed sufficere votum illius. *R. cum S. Thomas, q. 2. art. 8. ad 1.* Apostolum loco citato solum significare, quod fides explicita Dei existentis & remuneratoris sit medium necessarium ad justificationem adultorum, non verò quod sufficiat: sicut cum dicit, v. g. Galat. cap. 2. *Scientes quod non justificatur homo ex operibus legis, nisi per fidem Jesu Christi,* &c. solum significat fidem explicitam Christi esse ad justificationem adultorum necessariam necessitate medii, non verò quod sufficiat sine alia fide.

Dices 3. Dilectio Dei super omnia propter se, & perfecta contritio de peccatis, sunt dispositiones proximae ad justificationem, quibus positis, statim & infallibiliter sequitur justificatio. Atqui dilectio Dei super omnia, & perfecta contritio haberi possunt sine fide explicita Christi: nam ad illas sufficit fides Dei existentis, & inquirentibus se remuneratoris. Ergo, &c. *R. neg. min.* Quia nemo habere potest dilectionem Dei propter se, & contritionem de peccatis ob Deum propter se dilectum, nisi ad hoc per interiorum gratiam praevenientem excitetur, quod ex ordinatione divina nunquam fit in lege evangelica, nisi cum peccator explicitè credit Christum esse Filium Dei, redemptorem, & mediatorem hominum, atque passum, mortuum, & è mortuis suscitatum pro salute nostra.

At inquit. Si Deus adultum peccatorem, habentem fidem explicitam Dei existentis, & inquirentibus se remuneratoris, non statim excitaret ad contritionem perfectam, esset causa, cur adultus peccator maneret in statu peccati. *R. hoc neg.* Deus enim non tenetur adultum peccatorem, habentem fidem explicitam Dei existentis, & inquirentibus se remuneratoris, excitare ad contritionem; imò nec tenetur etiam cum

adultus peccator habet fidem explicitam non solum Dei existentis & remuneratoris, sed etiam incarnationis quoad ea omnia, quæ de illa fideles omnes tenentur credere; & si tunc excitat, hoc facit ex pura misericordia.

At inquit. Ubi primum adultus peccator habet id, quod requiritur ex parte intellectus, ad amandum Deum propter se, & dolendum de peccatis ob Deum propter se amatum, nec ponit ullum impedimentum actuale ex parte voluntatis, statim Deus illum excitat ad actum charitatis & contritionis perfectæ: nam peccatores in hac vita semper & in quocumque momento justificari possunt, quantum est ex parte Dei. Atqui adultus peccator habens fidem explicitam Dei existentis & remuneratoris, habet id quod requiritur ex parte intellectus ad amandum Deum propter se, & dolendum de peccatis propter Deum sic amatum; nec ponit ullum impedimentum actuale ex parte voluntatis, ut supponi potest. Ergo, &c.

R. neg. maj. & ejus prob. quæ gratis & sine sufficienti fundamento asseritur; imò & contra experientiam, ex qua constat fideles peccatores, etiam de rebus fidei bene instructos, & ita habentes fidem explicitam non solum Dei existentis & remuneratoris, sed etiam Christi redemptoris & mediatoris, &c. & nullum ex parte voluntatis actuale impedimentum ponentes, deposito scilicet omni affectu actuali ad peccatum, non semper, sed tantum pro loco & tempore excitari ad dolendum de peccatis, alios quidem citius, & alios tardius, item frequentius alios & uberius, alios verò rarius & parcius, prout Deo libet, qui cujus vult miseretur, & quando vult, & quomodo vult, & nemini injuriam facit, cum nemini debitor sit.

At inquit. Supposita nostra doctrina, Catechumeno jamjam morituro, & habenti solam fidem explicitam Dei existentis & remuneratoris, salus impossibilis est: non enim potest sine miraculo habere fidem explicitam mysterii Incarnationis, quod supponitur ignorare, & de quo jam propter temporis angustiam non potest absque miraculo sufficienter instrui. *R.* Catechumenum illum debere sibi imputare hanc impossibilitatem, in quam vel ob malitiam, vel ob negligentiam suam culpabilem incidit. Effet tamen propter probabilitatem oppositæ sententiæ, ad fiduciam in Deum & dolorem de peccatis adhortandus, & baptismus petenti non esset denegandus.

Dices 4. Cornelius Centurio de quo Act. cap. 10. justificatus fuit sine fide explicita Christi: nam de illo, antequam haberet fidem explicitam Christi, dicitur: *Vir autem quidam erat in Caesarea, nomine Cornelius, Centurio cohortis, quæ dicitur Italica, religiosus ac timens Deum cum omni domo sua, faciens elemosynas multas plebi, & deprecans Deum semper.* Et inferius: *Cornelius Centurio vir justus & timens Deum, &c.* *R. neg.* Nam Cornelius non fuit justificatus, nisi postquam à Petro ad se vocato doctrinam evangelicam sufficienter edoctus est, & habuit fidem explicitam Incarnationis etiam quoad divinitatem passionem, mortem & resurrectionem Christi, &c., ut credibile est, eo instanti quo *Spiritus Sanctus cecidit super omnes qui audiebant verbum*, antequam à Petro baptizaretur. Porro Cornelius, antequam admonitus Angelo ad se Petrum accerteret, non habuit perfectum Dei amorem, sed inchoatum tantum, ex quo aliqua pietatis opera exercebat, quibus prædicationis evangelicæ gratiam impetravit. Neque plus dicunt priora verba Scripturæ; & cum missi à Cornelio, respondent Petro: *Cornelius vir justus, &c.* perinde est ac si dicerent: Cornelius vir frugi, vir bonus, &c.

In sententia nostra procul dubio fuit S. Augustinus, præferens lib. de præd. Sanct. cap. 7. ubi de Cornelio sic ait: *Si posset sine fide Christi esse salvus, non ad eum adificandum mitteretur architectus Apostolus Petrus.* At si Cornelius sine fide explicita Christi (de ea enim loquitur S. Doctor) fuisset justificatus, sanè potuisset sine hac fide esse salvus.

At inquit. S. Thomas 3. p. q. 69. a. 4. ad 2. docet Cornelium justificatum fuisse cum fide implicita Christi. *R. neg. inst.* Nam S. Thomas dicit Cornelium justificatum fuisse cum fide Christi, & implicito vel explicito desiderio baptismi. Verba Sancti Doctoris sunt: *Cornelius & alii similes consequuntur gratiam & virtutes per fidem Christi, & desiderium baptismi implicitè vel explicitè.* Hæ autem voces, *implicitè vel explicitè*, manifestè cadunt in desiderium baptismi, non in fidem Christi.

Quod autem S. Doctor fuerit in nostra sententia, patet ex eo quod scribit in 3. Sentent. dist. 25. q. 2. a. 2. quæstiuncula 2. *Post adventum Christi*, inquit, *quia jam mysterium redemptionis impletum est, & corporaliter & visibiliter predicatum, tenentur omnes ad credendum explicitè, & si aliquis instructorem non haberet, Deus ei revelaret, nisi ex culpa sua remaneret.* Has voces, *si aliquis instructorem non haberet, Deus ei revelaret*, pondera: nam clarè significant necessitatem, non præcepti tantum, sed medii.

ARTICULUS IV.

Utrum fides explicita Trinitatis in lege gratiæ necessaria sit necessitate medii ad salutem adultorum peccatorum.

RESPONSIO.

Post sufficientem Evangelii promulgationem fides explicita Trinitatis est medium simpliciter necessarium ad salutem adultorum existentium in peccato mortali.

Prob. Post sufficientem Evangelii promulgationem nullus adultus existens in peccato mortali justificari potest sine fide explicita Trinitatis. Ergo, &c. *Prob. ant.* Nam, ut probatum est, post sufficientem Evangelii promulgationem nullus adultus existens in peccato mortali, justificari potest sine fide explicita Incarnationis, quantum ad divinitatem Christi. Atqui fides explicita Incarnationis, quantum ad divinitatem Christi, haberi non potest sine fide explicita Trinitatis. Ergo, &c.

Dices. Fides explicita Trinitatis non fuit medium ad justificationem adultorum existentium in peccato mortali necessarium in lege naturæ & scripta. Ergo nec est in lege gratiæ. *R. neg. conseq.* Nam est magna disparitas: in lege enim naturæ & scripta mysterium Trinitatis non fuit ita propositum & promulgatum, ut tam minoribus quam majoribus innotescere posset. Unde communiter ignorabatur à fidelibus utriusque legis, proindeque non potuit esse medium ad salutem necessarium in lege naturæ & Mosaica. At in lege gratiæ mysterium Trinitatis ita publicè prædicatur & proponitur, ut non solum aliquibus, sed etiam multitudini, non solum majoribus, sed etiam minoribus innotescat: ita ut si qui sunt, in religione Christiana educati, qui mysterium illud ignorant, ignorent ob aliquam culpam vel suam, vel aliorum quorum curæ sunt commissi. Unde fideles omnes in lege gratiæ tenentur explicitè credere mysterium Trinitatis.

Dices iterum. Multi ita rudes sunt & ingenio tardi, ut non possint intelligere, quomodo in una & eadem divinitate sint tres personæ, realiter inter se distinctæ. Ergo multis salus erit impossibilis, si fides explicita Trinitatis est necessaria necessitate medii ad salutem omnis adulti peccatoris.

R. neg. conseq. Non enim requiritur, ut rudes illi & tardi ingenio intelligant, sed tantum ut credant; seu non requiritur, ut cognoscant quomodo in una & eadem divinitate sint tres personæ realiter inter se distinctæ, sed tantum ut propter auctoritatem divinam, sufficienter propositam, firmissimè assentiantur in una & eadem divinitate esse tres personas realiter inter se distinctas. Hinc illud S. Augustini de ejusmodi hominibus lib. contra epist. fundamenti, cap. 4. *Turbam non intelligendi vivacitas, sed credendi simplicitas curissimam facit.* Sed ad plenioram propositæ difficultatis solutionem,

Nota,